

POLIȚIA NAȚIONALĂ AFGANĂ – PILON ÎN CADRUL SISTEMULUI NAȚIONAL DE SECURITATE

AFGHAN NATIONAL POLICE - PILLAR WITHIN THE NATIONAL SECURITY SYSTEM

POLICE NATIONALE AFGHANNE – LE PILIER DU SYSTÈME DE SÉCURITÉ NATIONALE

Lt.col.drd. Traian MAGHERCĂ*

Confruntările din Afganistan, începute în toamna anului 2001, au creat premisele începerii unui proces de reformare a sistemului de securitate, în contextul intervenției forței militare internaționale. Evoluția acestui proces a fost marcată de influențele consilierilor străini în toate domeniile societale. Instituțiile care au deschis acest drum al transformării au fost armata și poliția. În concepția comunității internaționale, poliția a fost considerată sora mai mică a armatei, de aceea eforturile privind reformarea celor două segmente nu au fost identice. Dezvoltarea forțelor de poliție s-a produs mai greu, fondurile alocate au fost mai puține, iar aceste aspecte au contribuit la crearea unor discrepanțe mari între cele două instituții. Schimbările dese de strategie au dus la lipsa coerenței și a continuității, iar rolul secundar atribuit sectorului polițienesc, în cadrul sistemului național de securitate, produce efecte și astăzi, când se pare că poliția națională afgană a rămas mult în urmă față de armată pe drumul reformării.

The confrontations in Afghanistan, which began in the autumn of 2001, created the premises for starting a process of reforming the security system, in the context of the intervention of the international military force. The evolution of this process was marked by the influence of foreign advisers in all fields of society. The institutions that opened this way of transformation were the army and the police. In the conception of the international community, the police was considered the younger sister of the army, so the efforts to reform the two segments were not identical. The development of the police forces was more difficult, the funds allocated were less, and these aspects contributed to the creation of large discrepancies between the two institutions. Frequent changes in strategy have led to a lack of consistency and continuity. The secondary role assigned to the police sector, within the national security system still has an effect today when it seems that the Afghan national police has remained far behind the army on the way to reform.

Les affrontements en Afghanistan, commencés à l'automne 2001, ont créé, dans le cadre de l'intervention de la force militaire internationale, les conditions préalables au processus de réforme du système de sécurité. L'évolution de ce processus a été marquée par l'influence des conseillers étrangers dans tous les domaines sociétaux. Les institutions qui ont ouvert la voie de la transformation étaient l'armée et la police. De l'avis de la communauté internationale, la police était considérée comme une sœur cadette de l'armée, ce qui explique pourquoi les efforts de réforme des deux segments n'étaient pas identiques. Le développement des forces de police s'est déroulé avec plus de difficultés, les fonds alloués étant limités, ce qui avait déterminé de grandes différences entre les deux institutions. Les nombreux changements de stratégie ont conduit à un manque de cohérence et de continuité, et le rôle secondaire attribué au secteur de la police au sein du système de sécurité nationale prend encore effet aujourd'hui, lorsqu'il semble que la police nationale afghane ait pris beaucoup de retard par rapport à l'armée sur la voie de la réforme.

Cuvinte-cheie: mediu de securitate; poliția națională afgană; reformă; coaliție internațională; Afganistan.

Keywords: security environment; Afghan National Police; reform; international coalition; Afghanistan.

Mots-clés: espace de sécurité; police nationale afghane; réforme; coalition internationale; Afghanistan.

***Brigada 30 Gardă „Mihai Viteazul”,
participant la misiunile coaliției
din Afganistan în anii 2008, 2011, 2017
e-mail: traianmagherca@yahoo.com**

Căderea regimului taliban în toamna anului 2001, ca urmare a intervenției americane în Afganistan, și stabilirea unui guvern interimar afgan au creat premisele declanșării procesului de reconstrucție și de reformare a statului. Pentru a se îndeplini acest deziderat, era nevoie de stabilitate și de un mediu de securitate sigur, care să încurajeze aderarea instituțiilor internaționale la acest efort. Astfel, primul sector care a intrat în restructurare, reformare și dezvoltare a fost sistemul de securitate, mai exact armata și poliția națională afgană. În scopul îndrumării și consilierii autorităților naționale în efortul lor de reformare, au fost stabilite, la nivelul comunității internaționale, națiuni-lider pentru sectoarele importante. În urma acestei decizii, Germania a preluat responsabilitatea sprijinirii dezvoltării poliției naționale afgane. Această alegere a avut legătură cu sprijinul îndelungat, acordat de această țară poliției afgane, înainte de intervenția trupelor sovietice în Afganistan, în anul 1979.

Deși modelul european, aplicat de consilierii germani, a pus accent, în mod firesc, pe sarcinile de bază ale instituției poliției, întărind rolul acestei structuri în soluționarea problemelor cetățenilor, la nivel internațional acest fapt nu a fost în totalitate apreciat. SUA, în calitate de lider la nivelul coaliției internaționale care acționa în teatrul de operații din Afganistan, își doreau o poliție care să desfășoare operații militare împotriva membrilor grupărilor insurgente. Chiar dacă, în anul 2007, atribuțiile specifice națiunii-lider au fost preluate de EUPOL (European Union Police), în paralel, SUA au implementat unele măsuri pentru a transforma poliția într-o entitate luptătoare.

Adoptarea unei noi abordări care presupunea o militarizare rapidă a poliției a bulversat factorii de conducere ai acestei instituții, iar modificările impuse de națiunea-lider paralelă, împreună cu nivelul scăzut al investițiilor financiare în acest sector au condus la un ritm de dezvoltare foarte lent.

Reformarea poliției naționale afgane după modelul german

Poliția națională afgană (ANP – Afghan National Police) este o structură foarte importantă din cadrul sistemului de securitate, subordonată Ministerului de Interne, alături de alte două departamente, poliția contranarcoticelor și

departamentul pentru lupta împotriva terorismului. ANP a avut în componență, de-a lungul timpului, mai multe branșe, dintre care amintim Afghan Uniform Police (AUP) – responsabilă cu punerea în aplicare și cu respectarea legilor, – Afghan Highway Police (AHP) – responsabilă cu siguranța traficului pe principala rută de comunicație din Afganistan, – Afghan National Civil Order Police (ANCOP) – responsabilă cu stabilirea ordinii publice, Afghan Border Police (ABP) – responsabilă cu securitatea frontierelor statului, – Afghan Local Police (ALP) – responsabilă, inițial, cu lupta împotriva insurgenților la nivel local, ulterior, responsabilă cu primele investigații la nivel local, – Afghan National Police Auxiliary (ANPA) – responsabilă cu sprijinirea autorităților locale în lupta împotriva grupărilor insurgente.

Așa cum precizam mai sus, țara care și-a asumat reformarea și restructurarea acestui sector a fost Germania. Inclusiv ministrul de interne afgan din acea perioadă a recunoscut faptul că este nevoie de asistență internațională pentru reformarea poliției.

Pe timpul celei de-a doua¹ conferințe a donatorilor internaționali, care a avut loc, la Berlin, pe 13 martie 2002, guvernul german a hotărât înființarea unei structuri speciale (GPPO – The German Police Project Office) care să gestioneze efortul de reconstrucție a poliției afgane. În acest sens, a fost semnat un acord între Ministerul de Interne german și Ministerul de Interne din cadrul guvernului interimar afgan, prin care partea germană s-a angajat să acorde consiliere, asistență și sprijin financiar și material forțelor ANP.

GPPO s-a concentrat pe cinci domenii de activitate: consiliere și asistență pentru reorganizarea structurală a poliției, reabilitarea Academiei de poliție din Kabul, renovarea facilităților aparținând instituției poliției, dotarea cu echipamente și coordonarea acțiunilor partenerilor internaționali.

Primul contingent de consilieri pentru ANP, dislocat, în Afganistan, de Germania, a fost format din 10 ofițeri de poliție din departamente diferite, iar efectivele acestuia au crescut de-a lungul anilor, ajungând până la aproximativ 45 de ofițeri, în anul 2007².

Dislocarea inițială a acestora a fost în capitala Kabul, pentru ca, ulterior, aceștia să își desfășoare activitatea în provincii din nordul țării, zonă în care Germania a început să disloce forțe din cadrul armatei care să contribuie la stabilizarea și

la menținerea unui mediu de securitate sigur până la realizarea capacității operaționale complete a forțelor armate afgane. Principala sarcină a echipei germane a fost coordonarea efortului consilierilor internaționali în domeniul poliției (au existat și alte state care s-au alăturat Germaniei în efortul de reconstrucție a sectorului polițienesc) și furnizarea de echipamente structurilor ANP.

Această perioadă de început a fost marcată de unele deficiențe în ceea ce privește monitorizarea acțiunilor forțelor ANP la nivelul districtelor și comunităților, cauzate de faptul că membrii GPPO se deplasau strict în zonele în care forțele armate germane erau în măsură să le asigure protecție apropiată permanentă. Acest aspect a condus la imposibilitatea de a verifica veridicitatea informațiilor necesare procesului de evaluare a acțiunilor ANP și la întocmirea unor aprecieri eronate referitoare la progresul înregistrat de structurile polițienești în cadrul procesului de reconstrucție, reformare și dezvoltare. Rezultatele corecte puteau fi înregistrate doar la nivelurile ministerial și regional, paliere la care interacțiunea cu partenerii afgani era nemijlocită.

Academia de Poliție din Kabul a fost renovată și deschisă în luna august 2002, în cadrul unei ceremonii la care a luat parte și Hamid Karzai, președintele Autorității de Tranziție Afgane, instituție a cărei sarcină principală era coordonarea acțiunilor pentru reconstrucția și reformarea statului afgan. Ofițerii de poliție germani au contribuit fundamental la implementarea unei noi concepții de educație a viitorilor ofițeri și subofițeri de poliție afgani prin modificarea ariei curriculare și prin aplicarea conceptului ”train the trainers”.

Proiectul propus de echipa germană pentru Academia de Poliție a fost un succes rapid. După o perioadă scurtă de timp, în care partea germană a gestionat activitățile de transformare necesare instituției de învățământ, responsabilitatea conducerii procesului educațional a fost transferată către autoritățile afgane, consilierilor germani rămânându-le doar sarcina de a monitoriza procesul de leadership al academiei.

După perioada regimului de conducere taliban, în care polițiștii nu au beneficiat de instruire specifică, mulți dintre aceștia fiind foști mujahedini în timpul conflictului sovieto-afgan, iar majoritatea se subordona liderilor informali locali, Germania a subliniat importanța redeschiderii academiei, care a

pregătit, anual, în jur de 1.500 de ofițeri (programe de studii cu durată de cinci ani) și aproximativ 500 de subofițeri (programe de studii cu durată de trei luni)³. Scopul declarat al ministrului de interne afgan din acea vreme era atingerea unui efectiv de 70.000 de polițiști, în toate branșele existente în acest sector.

Sprijinul material și financiar acordat de partea germană a fost unul considerabil și foarte necesar, întrucât infrastructura, echipamentele, armamentul și mijloacele auto erau într-o stare deplorabilă și insuficiente. Astfel, principalele investiții ale guvernului german și ale donatorilor internaționali asociați au fost direcționate către reconstrucția clădirilor și facilităților necesare desfășurării în condiții normale a activităților polițienești (clădiri de birouri, posturi de poliție, puncte de control), achiziționarea de autospeciale, de motociclete, de instalații și utilaje pentru mentenanță, de echipamente cu rază X, de detectoare de metale necesare controlului persoanelor și bagajelor în aeroporturi, de calculatoare și programe pentru acestea, de mijloace de comunicație moderne, de uniforme și echipamente specifice pentru dotarea personalului etc.

Efortul principal, pe timpul colaborării germano-afgane în domeniul poliției, a constat în consilierea și instruirea personalului, proces de durată, care își arată efectele în timp. Intenția autorităților germane a fost ca transferul total al responsabilității către autoritățile afgane să se producă într-un termen cât mai scurt, însă nu au fost prevăzute obstacolele care au încetinit derularea normală a procesului de reformă. Ca în toate celelalte domenii în care comunitatea internațională a acordat sprijin părții afgane, un mare impediment l-a constituit înlocuirea periodică a consilierilor (în funcție de țara din care provin, aceștia au avut mandate de șase luni sau de un an).

Un alt obstacol major l-a constituit nivelul ridicat de analfabetism al angajaților din poliție, pentru care a fost nevoie de cursuri de alfabetizare, dar după ce a absolvau toate formele de pregătire, din cauza nivelului scăzut de salarizare, foarte mulți dintre membrii structurilor de poliție părăseau sistemul și se angajau la firme de securitate private, la persoane fizice foarte înstărite sau dezertau și se înrolau în rândul grupărilor insurgente. De cele mai multe ori, aceștia plecau cu uniformă, armamentul și echipamentele din dotare.

Un domeniu vital din cadrul reformei a fost modificarea statului de organizare, iar principala divergență dintre națiunea-lider și autoritățile afgane a fost legată de reducerea numărului funcțiilor mari din organigramă. Acest aspect a fost acceptat cu greu de partea afgană, iar în urma discuțiilor, în anul 2005, președintele Hamid Karzai a adoptat măsuri în sensul creșterii salariilor în rândul polițiștilor, reducerii numărului funcțiilor mari (de general) și creșterii numărului funcțiilor mici și instituirii sistemului de promovare pe baza meritocrației, în locul promovării bazate pe dare și luare de mită sau pe nepotism.

Reorganizarea poliției de frontieră (ABP – Afghan Border Police) a constituit o provocare pentru experții internaționali, însă după multe încercări, s-a ajuns la o variantă eficientă din punct de vedere organizațional, dar mai puțin eficientă din punct de vedere acțional. Treccerile ilegale de frontieră și traficul de armament, de droguri și de echipamente militare aveau loc frecvent, în special la frontiera afgano-pakistaneză, iar aceste activități favorizau acțiunile grupărilor insurgente din zonă.

Putem concluziona că proiectul german a fost unul potrivit pentru inițierea procesului de reformă a poliției afgane, dacă avem în vedere faptul că acesta a presupus o serie de măsuri importante și necesare în zona de educație, organizare și înzestrare. Ritmul de dezvoltare, care nu a fost cel anticipat, nu a permis o transformare mai rapidă în plan acțional, iar resursa umană locală selectată pentru această meserie a dezamăgit și nu s-a ridicat la nivelul implicării membrilor comunității internaționale în efortul de reconstrucție a statului afgan.

Contribuția EUPOL la reformarea ANP

Începând cu luna iunie 2007, atribuțiile de lider ale Germaniei în procesul de reformare a poliției afgane au fost preluate de EUPOL-A (EUPOL – Afghanistan), organism internațional care și-a propus să continue abordarea de instruire a polițiștilor afgani, sub aspectul caracterului civil al acțiunilor specifice. Unul dintre obiectivele inițiale ale EUPOL-A a fost să mărească numărul de polițiști și de experți civili internaționali la 400⁴, însă încadrarea posturilor prevăzute în organigrama structurilor de consiliere a fost tot timpul o problemă a comunității internaționale.

Strategia propusă a avut la bază șase direcții principale: dezvoltarea relațiilor ierarhice la toate

eșaloanele instituției, optimizarea procesului de culegere și management al informațiilor, înființarea structurilor de investigare a criminalității, lupta împotriva corupției, îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și structurile justiției și dezvoltarea ideii de respectare a drepturilor omului, în general, și ale femeilor, în special, atât în cadrul instituției, cât și în relațiile polițiștilor cu populația.

Noua structură-lider a reafirmat necesitatea instruirii poliției, în sensul rezolvării situațiilor din domeniile ordine publică, combaterea criminalității, traficului de persoane, armament, droguri și materiale ilicite, investigații și sprijinirea autorităților în aplicarea legilor specifice unui stat de drept și, mai puțin, în domeniul luptei armate împotriva grupărilor insurgente.

Încă de la începutul mandatului, EUPOL-A a extins rețeaua de reprezentare la nivel local, deschizând birouri în nu mai puțin de 16 provincii. Acest aspect subliniază faptul că respectivul organism dorea o implicare mai profundă la nivel tactic, la eșaloanele mai mici, în zona provinciilor și districtelor.

Principala preocupare a EUPOL-A a fost să interacționeze cu factorii de conducere de la nivelul Ministerului de Interne pentru a îndruma și a contribui la profesionalizarea unitară a poliției și la reforma instituțională a acestui sector. În același timp, a căutat să realizeze conexiuni cu structuri din alte instituții, ale căror acțiuni au implicații în activitatea Ministerului de Interne.

Unele dintre realizările elocvente ale EUPOL-A au fost deschiderea, cu fonduri ale Uniunii Europene, a Colegiului de poliție (Afghan Police Staff College) în anul 2010, instituție care a contribuit substanțial la instruirea unui număr mare de polițiști afgani și la implementarea numărului unic de urgență.

De asemenea, a contribuit la creșterea autorității Ministerului de Interne în cadrul instituțiilor de stat prin aportul la înființarea unor structuri care să investigheze faptele de corupție, comportamentul inadecvat și abuzurile polițiștilor. Pe timpul gestionării sprijinului acordat procesului de reformare, EUPOL-A și-a adus contribuția la reorganizarea, transformarea și dezvoltarea instituțiilor ANP, la profesionalizarea membrilor poliției și la îmbunătățirea leadershipului, la creșterea nivelului de încredere a populației în ANP, la recrutarea persoanelor de sex feminin și la

acceptarea acestora în structurile de conducere, la conștientizarea respectării drepturilor omului și a legilor adoptate de forurile centrale.

Mandatul EUPOL în Afganistan a luat sfârșit în decembrie 2016, odată cu închiderea ultimelor birouri ale organismului internațional în această țară, transferând responsabilitatea monitorizării acțiunilor ANP membrilor misiunii Resolute Support, misiune internațională, condusă de Alianța Nord-Atlantică, începând cu ianuarie 2015.

Sprijinul acordat de SUA pentru reconstrucția ANP

SUA și-au asumat sprijinirea reformei armatei afgane (ANA – Afghan National Army) ca națiune-lider, dar au monitorizat evoluția reformării sectorului polițienesc și, în faza inițială, au apreciat nepotrivită abordarea Germaniei în privința ANP, care, din punctul de vedere al americanilor, s-a concentrat strict pe partea educațională și pe formarea liderilor și, mai puțin, pe partea operațională.

De aceea, în anul 2003, în paralel cu programele derulate de autoritățile germane, au demarat un program de instruire a membrilor ANP care încadrau funcții la baza instituției. „Departamentul de stat al SUA a înființat, în primă fază, un centru de pregătire a poliției în Kabul, ulterior, acesta a servit drept model pentru alte șapte centre înființate pe întreg teritoriul afgan”⁵. În aceste centre, membrii ANP au urmat diferite tipuri de cursuri (cursul de bază, pentru personalul cu nivel minim de educație, curs pentru personalul analfabet, curs de perfecționare pentru personalul cu experiență în domeniul polițienesc).

Randamentul acestor cursuri nu a fost cel scontat, iar cauzele pot fi ușor deduse. Calitatea actului de învățământ a fost foarte scăzută, deoarece SUA au contribuit cu un număr foarte redus de instructori, numărul acestora fiind completat cu instructori afgani care nu aveau cunoștințe de metodică și de pedagogie. Nivelul ridicat al analfabetismului în rândul participanților la cursuri nu a permis acestora acumularea de cunoștințe prin citire sau scriere, iar faptul că informațiile erau transmise prin intermediul unor traducători care nu erau familiarizați cu terminologia (suportul de curs era în limba engleză) a determinat scăderea la maximum eficiența cursurilor. De asemenea, numărul mare de polițiști care aveau nevoie de o

minimă instruire de bază a forțat factorii de decizie să scurteze perioada cursurilor și să opteze pentru cantitate, în detrimentul calității.

Un motiv, invocat de SUA, pentru ritmul lent de dezvoltare a ANP a fost lipsa de implicare a comunității internaționale, în faza inițială, în furnizarea de fonduri necesare unei instituții care se afla într-o situație deplorabilă. Deși, prin intermediul programului de dezvoltare al Organizației Națiunilor Unite (ONU) pentru Afganistan, a fost înființat un fond comun LOTFA (Law and Order Trust Fund for Afganistan) pentru toți donatorii internaționali, în anul 2004 se adunaseră doar 11,2 milioane de dolari, din cele 65 de milioane solicitate⁶. Acest aspect a condus la mari întârzieri în plata salariilor polițiștilor, care s-au dat la acte de corupție, iar acest lucru a avut consecințe nefaste în ceea ce privește nivelul de încredere a populației în membrii ANP.

În anul 2005, guvernul SUA a transferat responsabilitatea asupra programului de asistență a poliției afgane de la Departamentul de stat la Departamentul apărării, care, la rândul său, a delegat această sarcină structurii din Afganistan (CSTC-A – Combined Security and Transition Command – Afghanistan) care se ocupa cu programul de asistență a armatei afgane în procesul de reformare și dezvoltare.

Deși, prin această măsură, a crescut numărul personalului destinat instruirii ANP și reformării Ministerului de Interne afgan și a sporit cuantumul fondurilor alocate acestui program, se pare că randamentul nu a fost unul mulțumitor pentru autoritățile americane.

Un alt program a fost demarat de CSTC-A, în anul 2007, prin care s-a urmărit o monitorizare mai atentă a performanțelor polițiștilor afgani în cadrul comunităților pe care le deserveau.

Un raport anterior a subliniat faptul că nu există destulă vizibilitate la nivelul structurilor de poliție aflate la eșaloanele mici, iar evaluarea, făcută în baza informațiilor primite de la partenerii afgani, s-a dovedit a fi neconformă cu realitatea. Prin acest nou program, echipe mixte de polițiști militari și civili americani se deplasau până la nivelul districtelor pentru a putea obține date corecte despre eficiența măsurilor aplicate. Pe lângă faptul că membrii ANP nu își îndeplineau sarcinile specifice pentru care fuseseră instruiți, autoritățile afgane raportau valori foarte ridicate ale efectivelor, în comparație

cu cele existente, pentru a primi sume de bani mai mari de la donatorii internaționali.

Sprejtinul acordat de SUA efortului de reformare a poliției afgane a continuat prin dislocarea, în anul 2009, a unui contingent suplimentar de 4.000 de militari, destinați instruirii ANP și ANA. Intenția autorităților americane era ca membrii ANP să fie în măsură să acționeze, în cadrul operațiilor împotriva insurgenților, ca forță de sprijin a armatei.

Acest lucru se poate deduce inclusiv din organizarea acestei instituții, care avea în componență structuri asemănătoare armatei (plutoane, companii, batalioane). În ciuda tuturor acestor eforturi și a unei sume colosale investite (6,2 miliarde de dolari, până în anul 2008⁷), un raport al autorităților guvernamentale americane reliefa faptul că, deși efectivele poliției crescuseră spre 70.000, CSTC-A a raportat că nicio unitate nu a atins nivelul capacității operaționale complete.

Cauzele principale care au dus la această situație nedorită se rezumă la incapacitatea autorităților americane de a asigura mai mulți instructori, la deficiențele majore din procesul de management, practicat de autoritățile afgane din cadrul Ministerului de Interne, la răspândirea masivă a fenomenului corupției și la lipsurile imense existente în sistemul de salarizare la nivelul ANP.

În cadrul strategiei coaliției internaționale contrainsurgență, polițiștii au fost folosiți pentru a menține teritoriile în care influența grupărilor insurgente fusese anihilată, ocupând puncte de control, dispuse în proximitatea localităților și de-a lungul rutelor principale de comunicație. După părăsirea zonelor de către forțele principale, celulele insurgente reveneau și angajau cu foc aceste locații izolate, producând numeroase pierderi în rândul efectivelor poliției. Mai mult decât atât, insurgenții capturau armament, muniție, tehnică și echipamente din facilitățile cucerite, pe care, ulterior, le foloseau pe timpul atacurilor împotriva forțelor armate internaționale și locale.

Pentru a crește eficiența luptei împotriva insurgenței la nivel local, SUA au demarat un nou program prin care lua naștere o altă branșă a ANP, denumită Afghan National Police Auxiliary (ANPA).

Prin acest program, guvernatorilor provinciilor în care nivelul insurgenței era mai ridicat li se ofereau bani pentru a recruta personal din rândul populației

locale, care primea armament, uniformă și salariu pentru a încadra noua structură. Practic, această inițiativă a încurajat formarea fostelor miliții locale care se opuneau acțiunilor grupărilor insurgente, desfășurate împotriva comunităților din care făceau parte. După numai doi ani, acest program a fost sistat, pentru că s-a dovedit a fi nepotrivit, întrucât oferea posibilitatea înrolării persoanelor care fraternizau cu insurgenții, creând nemulțumire în cadrul membrilor ANP, care s-au declarat revoltați de faptul că membrii noii structuri foloseau aceleași uniforme și luau același salariu, deși nu urmau nicio formă de pregătire și instruire, și s-a demonstrat că mare parte din fonduri erau folosite de către liderii locali afgani pentru prosperitatea personală.

În contextul celor prezentate mai sus, suntem îndreptățiți să afirmăm că abordarea americană referitoare la sprijinirea reformei poliției a avut drept obiectiv principal militarizarea acestei instituții, pentru a sprijini efortul comun de înlăturare a grupărilor insurgente.

La nivelul anului 2010, ANP arăta ca o structură militară, înzestrată cu armament și cu echipamente specifice forțelor armate, dar cu un nivel de instruire net inferior acestora.

Acest aspect a stârnit reacții în rândul statelor europene, care aveau o altă viziune referitoare la reformarea sectorului polițienesc. În același timp, au apărut suspiciuni referitoare la starea finală a ANP, în momentul încheierii misiunii ISAF (International Security and Assistance Force). Va fi o structură cu sarcini specifice poliției sau va rămâne o instituție militarizată, care va continua lupta contrainsurgență?

Pe timpul participării mele la misiunea Resolute Support, în cadrul comandamentului internațional din Kabul, în anul 2017, am aflat răspunsul la această întrebare. Reforma poliției a continuat în aceeași manieră, punându-se accentul pe latura luptătoare. Eforturile de schimbare a strategiei în acest sector au avut rezultate parțiale, iar poliția a continuat să îndeplinească atât sarcini specifice, cât și sarcini tip combat. Mai mult decât atât, în anul 2018 ANCOP a fost transferată în subordinea Ministerului Apărării afgan⁸, considerându-se, la acel moment, că nivelul de pregătire și înzestrare va permite membrilor acestora să execute operații militare, împreună cu structurile din armată.

În acest moment, într-o mare măsură, poliția îndeplinește sarcini specifice în domeniile

ordinii publice, combaterii corupției, luptei împotriva cultivării, producerii și traficului de narcotice, dar participă, în continuare, la acțiunile contrainsurgente, aspect care produce mari pierderi (răniți și morți) în rândul efectivelor.

ANP are în componență patru structuri principale și trei secundare. Din prima categorie, fac parte Afghan Uniform Police (AUP), Public Security Police (PSP), Afghan Border Police (ABP) și Afghan Anti-Crime Police (AACCP), iar în a doua categorie, se înscriu Afghan Local Police (ALP), Afghan Public Protection Force (APPF) și Counter Narcotics Police of Afghanistan (CNPA)⁹.

Cea mai eficientă componentă polițienească este Police Special Units (PSU), structură subordonată direct Ministerului de Interne, similară forțelor pentru operații speciale din armată.

Datorită succesului înregistrat de această structură, se dorește extinderea unităților de acest tip și aplicarea conceptului ”big brother” (unitățile deja existente, cu capacitatea operațională completă și cu experiență în sectorul de poliție, vor acorda asistență și consiliere celor care se înființează, sub directă monitorizare a consilierilor internaționali).

Concluzii

Din punctul meu de vedere, abordarea inițială în domeniul reconstrucției și reformării structurilor de poliție, adoptată de Germania și de țările partenere, a fost una potrivită, raportat la finalitatea dorită de comunitatea internațională, dar se pare că ritmul lent de dezvoltare al acestui sector a determinat implicarea paralelă a SUA în acest proces.

Din rapoartele întocmite de Departamentul de stat american referitoare la evoluția instituțiilor de securitate afgane, reiese faptul că strategia aplicată nu a fost cea mai eficientă. Situația de securitate existentă la acel moment ar putea justifica oarecum decizia autorităților SUA, dacă luăm în calcul faptul că, începând cu anul 2004, grupările insurgente au crescut nivelul acțiunilor violente împotriva forțelor de securitate locale și internaționale. Numărul mic de efective specializate a determinat luarea deciziei de a implica structurile de poliție în operațiile militare, fapt ce a dus la neîndeplinirea obiectivelor, stabilite de națiunea-lider în intervalele de timp prevăzute.

Ultimele rapoarte periodice¹⁰ indică faptul că s-a ajuns, în cele din urmă, la o organizare eficientă a Ministerului de Interne și ANP, iar

componentele poliției naționale afgane au început să îndeplinească sarcini specifice domeniilor pentru care au fost înființate. Participarea la acțiunile militare contrainsurgente are o pondere foarte scăzută în spectrul activităților poliției, iar acest aspect permite polițiștilor să interacționeze mai mult cu populația locală și să contribuie la extinderea autorității instituțiilor guvernamentale și la efortul acestora de a implementa reforme și măsuri care să aibă drept finalitate un trai mai bun, într-un stat care să îmbine, într-o manieră eficientă, valorile culturii tribale cu valorile specifice unui stat de drept.

NOTE:

1 Prima conferință internațională, după căderea regimului taliban, a avut loc la Petersburg (lângă Bonn), în perioada 27 noiembrie - 5 decembrie 2001, în urma căreia s-au pus bazele sprijinului internațional, acordat pentru reconstrucția Afganistanului. În anul următor, au avut loc trei conferințe ale donatorilor internaționali, la Tokio, Berlin și Geneva, care au avut drept scop coordonarea efortului internațional pe domeniul de sprijin.

2 Markus Feilke, *German experiences in police building in Afghanistan*, 2010, p. 7, <http://www.grips.ac.jp/r-center/wp-content/uploads/10-02.pdf>, accesat la 17.11.2019.

3 Robert M. Perito, *Afghanistan's Police – the weak link in security sector reform*, publicat în United States Institution for Peace Special Report, august 2009, p. 3, https://www.usip.org/sites/default/files/afghanistan_police.pdf, accesat la 27.01.2020.

4 Markus Feilke, *op.cit.*, p. 14.

5 Robert M. Perito, *op.cit.*, p. 4 (traducere).

6 *Ibidem*, p. 5.

7 *Ibidem*, p. 6.

8 <https://rs.nato.int/news-center/feature-stories/2018-feature-stories/ministry-of-defense-takes-command-of-police-unit.aspx>, accesat la 28.01.2020.

9 [Department of Defense], USA *Enhancing security and stability in Afghanistan*, iunie 2019, p. 76, <https://media.defense.gov/2019/Jul/12/2002156816/-1/-1/1/ENHANCING-SECURITY-AND-STABILITY-IN-AFGHANISTAN.PDF>, accesat la 03.02.2020.

10 [Department of Defense], USA, *Enhancing security and stability in Afghanistan*, iunie 2018, decembrie 2018, iunie 2019, decembrie 2019.

BIBLIOGRAFIE

[Department of Defense], USA, *Report on progress toward security and stability in Afghanistan*, July 2013.

[Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction], *Reconstructing the Afghan National Defense and Security Forces*, September 2017.

[Department of Defense], USA, *Enhancing security and stability in Afghanistan*, June 2018.

[Department of Defense], USA, *Enhancing security and stability in Afghanistan*, December 2018.

[Department of Defense], USA, *Enhancing security and stability in Afghanistan*, June 2019.

[Department of Defense], USA, *Enhancing security and stability in Afghanistan*, December 2019.

Feilke Markus, *German experiences in police building in Afghanistan*, 2010.

Perito M. Robert, *Afghanistan's Police – the weak link in security sector reform*, 2009.

<https://www.rs.nato.int>